

Lagrådsremiss

Förenklat utmättningsförfarande

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 23 november 2006

Beatrice Ask

Dag Mattsson
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnar regeringen vissa förslag för att förenkla utmättningsförfarandet hos Kronofogdemyndigheten. Förenklingarna tar särskilt sikte på enskilda mål, dvs. i huvudsak mål som gäller verkställighet av privaträttsliga fordringar. I stället för den nuvarande ordningen med två skilda nivåer för undersökning av gäldenärernas tillgångar, begränsad och fullständig tillgångsundersökning, föreslås en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar. Handläggningen, som i dag är ettårig, skall enligt lagrådsremissens förslag kunna pågå utan tidsbegränsning mot en årlig avgift.

Lagrådsremissen innehåller också ett förslag om begränsning av statens ansvar för kostnader för sådana handräckningsåtgärder, t.ex. bortforsling av skrot, som kan vara nödvändiga för att förvärvaren av en exekutivt såld fastighet skall komma i besittning av fastigheten.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken (1981:774).....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.	9
3	Ärendet och dess beredning.....	10
4	Ett förenklat utmättningsförfarande.....	10
4.1	En enhetlig reglering av tillgångsundersökningar	10
4.2	Handläggning utan tidsbegränsning.....	13
4.3	Uppskov hindrar alla åtgärder i ett enskilt mål	14
4.4	Underrättelse till gäldenären efter genomförd utredning..	15
5	Begränsning av statens kostnadsansvar vid handräckning efter exekutiv försäljning	16
6	Avgifter i utmättningsmål.....	18
7	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	19
8	Ekonomiska konsekvenser	19
9	Författningskommentar	20
9.1	Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken.....	20
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.	24
Bilaga 1	Sammanfattning av RSV Rapport 2000:6	25
Bilaga 2	Lagförslag i RSV Rapport 2000:6	29
Bilaga 3	Remissinstanser RSV Rapport 2000:6	33
Bilaga 4	Lagförslag i RSV Rapport 1991:1	34
Bilaga 5	Remissinstanser RSV Rapport 1991:1	35

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i utsökningsbalken,
2. lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken (1981:774)

Härigenom föreskrivs i fråga om utsökningsbalken
dels att 4 kap. 9 c–9 g och 13 a §§ skall upphöra att gälla,
dels att i 2 kap. 27 §, 10 kap. 16 § och 12 kap. 35 § ordet ”landstingskommun” skall bytas ut mot ”landsting”,
dels att 4 kap. 9–9 b, 10, 33 och 36 §§ samt 17 kap. 1–3 och 5 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. **9 §¹**

Ett mål om utmätning handläggs under ett år från dagen för ansökan. Vid utmätning för ett konkursbos räkning enligt 7 kap. 19 § handläggs dock målet under konkursen utan tidsbegränsning. Ett mål kan under handläggningstiden vara föremål för utredning, verkställighetsåtgärder eller bevakning.

Pågår vid utgången av en ettårsperiod utmätning av lön för underhållsbidrag som avses i 1 a § första stycket, skall målet handläggas under ytterligare en ettårsperiod.

Försätts gäldenären i konkurs avbryts handläggningen av målet, såvida inte utmätning av lön pågår för en fordran som avser underhållsbidrag med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § eller utmätning skall ske för ett konkursbos räkning enligt 7 kap. 19 §.

Kronofogdemyndigheten skall i den utsträckning som behövs med hänsyn till ansökans innehåll, tillkommande uppgifter, gäldenärens förhållanden och omständigheterna i övrigt utreda gäldenärens anställnings- och inkomstförhållanden samt undersöka om gäldenären har utmättningsbar egendom.

¹ Senaste lydelse 1995:298.

9 a §²

Handläggningen skall fortsätta under ytterligare en ettårsperiod om sökanden begär det (förnyelseansökan). En sådan ansökan får göras tidigast sex månader före handläggningstidens utgång. Handläggningstiden får förlängas ett obegränsat antal gånger.

Om gäldenären enligt utredningen saknar tillgångar till full betalning av utmätningssfordringen, skall Kronofogdemyndigheten snarast underrätta sökanden och gäldenären om detta. Sökanden skall också underrättas om vilka utredningsåtgärder som myndigheten avser att vidta senare under målets handläggning.

9 b §³

Om gäldenären under handläggningstiden försätts i konkurs, skall målets handläggning avbrytas. Gäller målet en fordran med panträtt i viss egendom, skall det dock handläggas vidare i den del som avser utmätning i egendomen. Pågår löneutmätning gäller 7 kap. 19 §.

Utmätt gods får säljas och influtna medel redovisas trots att handläggningstiden löpt ut eller handläggningen avbrutits enligt 9 §. Detsamma gäller i fråga om åtgärd mot arbetsgivare enligt 7 kap. 21 §.

Egendom som har utmätts före konkursen får säljas och influtna medel redovisas i den utsträckning som följer av 3 kap. 8 § konkurslagen (1987:672). Detsamma gäller för åtgärder mot arbetsgivare enligt 7 kap. 21 §.

10 §⁴

Utmätning skall ske så snart som möjligt efter det att behövliga handlingar har kommit in till kronofogdemyndigheten.

Om sökanden medger uppskov med utmätningen och om uppskovet varar över två månader, är ansökan förfallen. Om sökanden medger uppskov fler än två gånger under en ettårig handläggningstid, är ansökan också förfallen. Under uppskovstiden tillämpas 9 f andra stycket och 11 §§.

Utmätning skall ske så snart som möjligt efter det att de handlingar som behövs har kommit in till Kronofogdemyndigheten.

Om sökanden medger uppskov med utmätningen och uppskovet varar över två månader, förfaller ansökan. Detsamma gäller om sökanden medger uppskov fler än två gånger under ett år.

² Senaste lydelse 1995:298.

³ Senaste lydelse 1995:298.

⁴ Senaste lydelse 1995:298.

33 §⁵

Om det genom rättegång eller på annat sätt blir utrett att utmätt egendom tillhörde tredje man, skall utmätningen hävas, såvida *ej* tredje mannen efter föreläggande har förlorat sin rätt mot sökanden. Har egendomen sålts, gäller hävandet av utmätningen endast rätten till influtna medel.

Utmätningen skall också hävas, om försäljning av egendomen eller indrivning av utmätt fordran inte kan antas ge ett överskott som gör åtgärden försvarlig *eller om fordringsanspråket kan antas bli tillgodosett genom utmätning av lön under handläggningsperioden.*

Om det genom rättegång eller på annat sätt blir utrett att utmätt egendom tillhörde tredje man, skall utmätningen hävas, såvida *inte* tredje mannen efter föreläggande har förlorat sin rätt mot sökanden. Har egendomen sålts, gäller hävandet av utmätningen endast rätten till influtna medel.

Utmätningen skall också hävas, om försäljning av egendomen eller indrivning av utmätt fordran inte kan antas ge ett överskott som gör åtgärden försvarlig.

36 §⁶

I ett allmänt mål behöver sökanden inte underrättas enligt 9 a §.

Bestämmelserna i 9–10 och 13 a §§ tillämpas *inte* i allmänt mål. Bestämmelser om *indrivning* i allmänt mål finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Bestämmelserna i 10 § *andra stycket* skall *inte* tillämpas i ett allmänt mål. Bestämmelser om *uppskov* i *allmänna* mål finns i 7–9 §§ lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

17 kap.

1 §⁷

I utsökningsmål tas ut ersättning för statens kostnader för förfarandet hos *kronofogdemyndigheten i den omfattning regeringen föreskriver* (förrättningskostnader).

I utsökningsmål *får det* tas ut ersättning för statens kostnader för förfarandet hos *Kronofogdemyndigheten* (förrättningskostnader). *Ersättningen tas ut som grundavgift, förberedelseavgift, försäljningsavgift och särskild avgift. Regeringen får meddela föreskrifter om när ersättning skall tas ut och om ersättningens storlek.*

2 §

Sökanden ansvarar mot staten för förrättningskostnaderna i målet, om *ej* annat följer av 3 eller 4 §

Sökanden ansvarar mot staten för förrättningskostnaderna i målet, om *inte något* annat följer av 3

⁵ Senaste lydelse 1995:298.

⁶ Senaste lydelse 1995:298.

⁷ Senaste lydelse 1992:636

eller av särskild föreskrift.

I fråga om *kostnad* för åtgärd som har begärts av annan än sökanden i målet skall den som har begärt åtgärden anses som sökande. När fastighet enligt 12 kap. 49 § har indragits i försäljning av gemensamt in-tecknad fastighet, skall dock sökanden i målet ansvara även för *kostnad* som föranleds av indragningen, om han har sämre rätt än den som har begärt indragning.

Sökanden ansvarar inte för förrättningskostnaderna för utmätning enligt 7 kap. 21 § eller för handräckning enligt 8 kap. 18 §.

Sökanden ansvarar inte heller för förrättningskostnaderna i mål om utmätning för fordran som vid utmätning av lön har företrädesrätt enligt 7 kap. 14 §.

Vid avhysning ansvarar sökanden *ej* för *kostnad* för förvaring av svarandens egendom eller för *annan åtgärd* som väsentligen avser att skydda svaranden mot förlust. Detsamma gäller *kostnad* för försäljning enligt 16 kap. 7 §.

Förrättningskostnader för vilka sökanden ansvarar skall förskottas av honom om *kronofogdemyndigheten* begär det. Staten, kommun, *landstingskommun* och kommunalförbund är dock *ej* skyldiga att lämna sådant förskott.

Betalas *ej* förskott inom förelagd tid, får verkställigheten *inställas*. *Kronofogdemyndigheten* kan i sådant fall även häva vid-

eller 4 § eller av särskild föreskrift. *Betalar sökanden inte en grundavgift inom förelagd tid, får Kronofogdemyndigheten avskriva målet.*

I fråga om *kostnader* för en åtgärd som har begärts av någon annan än sökanden i målet skall den som har begärt åtgärden anses som sökande. När *en* fastighet enligt 12 kap. 49 § har indragits i försäljning av *en* gemensamt in-tecknad fastighet, skall dock sökanden i målet ansvara även för *kostnader* som föranleds av indragningen, om han har sämre rätt än den som har begärt indragning.

3 §⁸

Sökanden ansvarar inte för förrättningskostnaderna för utmätning enligt 7 kap. 21 § eller för sådan handräckning enligt 8 kap. 18 § som behövs för att komma i besittning av lös egendom eller bostad.

Vid avhysning ansvarar sökanden *inte* för *kostnader* för förvaring av svarandens egendom eller för *andra åtgärder* som väsentligen avser att skydda svaranden mot förlust. Detsamma gäller *kostnader* för försäljning enligt 16 kap. 7 §.

5 §

Förrättningskostnader för vilka sökanden ansvarar skall förskottas av honom om *Kronofogdemyndigheten* begär det. Staten, kommun, *landsting* och kommunalförbund är dock *inte* skyldiga att lämna sådant förskott.

Betalas *inte* förskott inom förelagd tid, får *Kronofogdemyndigheten* inställa verkställigheten och häva *vidtagna åtgärder*. Om för-

⁸ Senaste lydelse 1995:298.

tagen åtgärd.

skottet avser en grundavgift, får myndigheten i stället avskriva målet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
 2. Om exekutiv försäljning har skett före ikraftträdandet, gäller 17 kap. 3 § i paragrafens äldre lydelse.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Kronofogdemyndigheten skall, utöver vad som följer av 4 kap. 9 c § utsökningsbalken, göra den utredning om gäldenärens ekonomiska förhållanden som behövs för att en lämplig indrivningsåtgärd skall kunna bestämmas (gäldenärsutredning).

Föreslagen lydelse

6 §¹

Kronofogdemyndigheten skall, utöver vad som följer av 4 kap. 9 § utsökningsbalken, göra den utredning om gäldenärens ekonomiska förhållanden som behövs för att en lämplig indrivningsåtgärd skall kunna bestämmas (gäldenärsutredning).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

¹ Senaste lydelse 1995:312.

3 Ärendet och dess beredning

Nya regler för löneexekution och målhantering hos de dåvarande kronofogdemyndigheterna trädde i kraft den 1 januari 1996 (1996 års reform av utsökningsbalken). Genom reformen infördes en enhetlig löneexekution och en ny ordning för handläggningen av de enskilda målen.

År 1998 gav regeringen dåvarande Riksskatteverket i uppdrag att utvärdera 1996 års reform. Uppdraget redovisades i rapporten 1996 års reform av utsökningsbalken – en utvärdering och förslag till förändringar (RSV Rapport 2000:6). I rapporten föreslås vissa lagändringar. En sammanfattning av rapporten finns i *bilaga 1*. Rapportens lagförslag finns i *bilaga 2*. Rapporten har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Regeringskansliet (dnr Ju2000/867).

Riksskatteverket föreslog vidare i delrapporten Översyn av utsökningsbalken (RSV Rapport 1991:1) en begränsning av statens ansvar för handräckningskostnader efter exekutiv försäljning av fast egendom. Förslaget finns i *bilaga 4*. Rapporten har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. En remissammanställning finns tillgänglig i Regeringskansliet (dnr Ju1991/563).

I denna lagrådsremiss tar regeringen upp handläggningen av de enskilda målen vid Kronofogdemyndigheten och sökandens kostnadsansvar för handräckning efter exekutiv försäljning av fast egendom. Regeringen avser att tillsätta en utredning som skall göra en allmän översyn av utsökningsbalken och då utreda bl.a. övriga frågor som behandlas i RSV-rapporterna.

4 Ett förenklat utmätningsförfarande

4.1 En enhetlig reglering av tillgångsundersökningar

Regeringens förslag: Den nuvarande indelningen av tillgångsundersökningar i fullständig tillgångsundersökning och begränsad tillgångsundersökning ersätts av en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar.

RSV-rapportens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna ställer sig positiva till att en enhetlig tillgångsundersökning införs. Flera remissinstanser (*Finansbolagens förening, Sveriges Inkassoorganisation, Svenska Inkassoföreningen* och *Föreningen Sveriges Kronofogdar*) framför dock på olika sätt uppfattningen att sökandens inflytande över utredningsarbetet inte får försvagas utan snarare bör förstärkas.

Skälen för regeringens förslag

Enskilda utsökningsmål

När en enskild borgenär ansöker om verkställighet av t.ex. en dom, skall Kronofogdemyndigheten undersöka om gäldenären har tillgångar som kan tas i anspråk genom utmätning. Borgenären kan enligt gällande ordning begära antingen en begränsad tillgångsundersökning eller – och då mot en högre avgift – en fullständig tillgångsundersökning. En begränsad tillgångsundersökning omfattar endast en utredning av förekomsten av utmätningsbar lön och av restitutionsfordringar, främst återbetalning av för mycket inbetald preliminär skatt. Vid en fullständig tillgångsundersökning efterforskar Kronofogdemyndigheten i princip all slags egendom som kan utmätas för betalning av den aktuella fordringen. Fast egendom, skepp och viss annan registrerad egendom utmäts dock bara om sökanden uttryckligen begär det.

Indelningen i begränsad respektive fullständig tillgångsundersökning infördes genom 1996 års reform men går tillbaka på en ordning som gällde redan före utsökningsbalkens tillkomst. Den då gällande utsökningslagen tillämpades på det viset att utsökningsmålet normalt inte avslutades förrän det hade skett en förrättning hos gäldenären. Sådana s.k. fältförrättningar var mycket resurskrävande. Skyldigheten att hålla förrättning bortföll om sökanden begränsade sin ansökan till att endast avse utmätning av lön eller restitution. För en sådan begränsad ansökan gällde en lägre avgift.

Som konstateras i RSV-rapporten är skälen numera svaga för denna indelning i två olika slag av tillgångsundersökningar. Allt fler uppgifter om gäldenärens ekonomiska förhållanden är enkelt åtkomliga från Kronofogdemyndighetens kontor. Kronofogdemyndighetens grundutredningar har också blivit allt fylligare. Skillnaderna i arbetsinsats mellan den begränsade och den fullständiga tillgångsundersökningen har alltså minskat. Med en fortsatt utbyggnad av datorstödet kommer skillnaderna med tiden att minska än mer. Till detta kommer att förrättningar hos gäldenären, i dennes bostad eller lokal, sällan genomförs, och det kan därför vara missvisande att tala om en fullständig tillgångsundersökning.

Regeringen anser att rapportens förslag om införande av en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar har goda skäl för sig. I en enhetlig reglering, som i praktiken avser den fullständiga tillgångsundersökningen, kan Kronofogdemyndigheten i alla mål flexibelt bedöma vilken verkställighetsåtgärd som kan förväntas ge bästa möjliga resultat för borgenären med minsta möjliga olägenhet för gäldenären. Med dagens system kan gäldenären tvingas att underkasta sig en lång löneutmätning, trots att det kanske finns andra sätt att snabbare och enklare nå ett bra resultat även för borgenären. En enhetlig reglering kan också förväntas bidra till ytterligare rationaliseringar i och effektiviseringar av Kronofogdemyndighetens verksamhet, samtidigt som systemet blir tydligare och enklare för såväl sökanden som gäldenären. Exempelvis kan man då undvara särskilda regler om kompletterande tillgångsundersökning, bevakning och företräde för löneutmätning.

Som några remissinstanser påtalar är det dock viktigt att sökanden ges goda möjligheter att påverka Kronofogdemyndighetens utredningsarbete också i en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar. I nuvarande 4

kap. 9 c § utsökningsbalken ges en övergripande bestämmelse om Kronofogdemyndighetens utredningsskyldighet vid en fullständig tillgångsundersökning. Kronofogdemyndigheten skall i den utsträckning som påkallas av ansökans innehåll, gäldenärens förhållanden och omständigheterna i övrigt utreda gäldenärens ekonomiska förhållanden samt undersöka om gäldenären har utmättningsbar egendom. Myndigheten har alltså betydande utrymme att anpassa sina insatser till förhållandena i det enskilda målet, liksom stöd för att kunna begränsa sina insatser i det enskilda målet när förhållandena är sådana att ytterligare insatser förefaller mer eller mindre meningslösa. Bestämmelsen om Kronofogdemyndighetens utredningsskyldighet ger också sökanden möjlighet att påverka myndighetens insatser. Innehållet i ansökan är en faktor som uttryckligen skall påverka myndighetens bedömning av vilka utredningsåtgärder som lämpligen bör vidtas. Om t.ex. sökanden i sin ansökan har anvisat viss egendom för utmätning, måste Kronofogdemyndigheten närmare undersöka den uppgiften. Bedömer myndigheten att anvisad egendom inte kan utmätas, bör myndigheten redovisa de skäl ligger bakom. Vidare skall myndigheten beakta övriga omständigheter vid bedömningen av vilka fortsatta utredningsinsatser som lämpligen bör vidtas i målet. Det kan t.ex. gälla information som framkommit vid verkställighet av annat mål mot gäldenären. Enligt regeringens mening bör den bestämmelse som i dag finns i 4 kap. 9 c § i framtiden gälla vid alla tillgångsundersökningar.

I ett avseende finns det dock skäl att justera bestämmelsen om Kronofogdemyndighetens utredningsskyldighet något. I dag har sökanden rätt att när som helst under handläggningstiden begära en ny utredning av gäldenärens löneförhållanden eller förekomsten av utmättningsbar egendom (4 kap. 9 e §, kompletterande tillgångsundersökning). Med införandet av en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar bortfaller, som redan påpekats, i och för sig de skäl som ursprungligen motiverade den kompletterande tillgångsundersökningen. För att det inte skall uppfattas som att sökandens möjligheter att påverka förfarandet försämrats bör det av den övergripande bestämmelsen om Kronofogdemyndighetens utredningsskyldighet uttryckligen framgå att även nytillkomna uppgifter skall beaktas och kunna föranleda en särskild utredningsinsats.

Några remissinstanser menar att en förrättning hos gäldenären bör vara obligatorisk, i vart fall om sökanden begär det. Enligt regeringens mening bör den frågan dock även i fortsättningen avgöras av Kronofogdemyndigheten med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen alltså att det införs en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar och att den allmänna regeln om Kronofogdemyndighetens utredningsskyldighet behålls, dock med det just berörda klagorand tillägget om tillkommande uppgifter.

Allmänna utsökningsmål

Mål som grundar sig på offentligrättsliga anspråk (skatter, böter, allmänna avgifter m.m.) är allmänna mål. I de allmänna målen företräder Kronofogdemyndigheten borgenären. Särskilda bestämmelser om

indrivningen i allmänna mål finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. I de allmänna målen görs alltid en fullständig tillgångsundersökning.

Allmänna och enskilda mål bör i största möjliga utsträckning handläggas på samma sätt. Med den föreslagna enhetliga regleringen av tillgångsundersökningar i enskilda mål saknas skäl för en särreglering för allmänna mål. Bestämmelsen som gäller tillgångsundersökning i allmänna mål bör alltså anpassas till den föreslagna nya ordningen med en enhetlig reglering.

4.2 Handläggning utan tidsbegränsning

Regeringens förslag: Det nuvarande systemet i utmättningsmål med ettåriga handläggningsperioder ersätts med ett system där handläggningen inte är tidsbegränsad. Om den årliga grundavgiften inte kan tas ut av gäldenären och sökanden inte betalar den, skall Kronofogdemyndigheten kunna avskriva målet. Sökanden i enskilt mål skall underrättas om vilka åtgärder Kronofogdemyndigheten avser att vidta i framtiden om gäldenären befunnits sakna tillgångar till full betalning.

RSV-rapportens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna är positiva till förslaget. *Finansbolagens förening* och *Svenska Inkassoföreningen* anmärker att Kronofogdemyndigheten bör vara skyldig att vidta ytterligare åtgärder sedan ny årlig grundavgift har betalats.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nuvarande ordning är handläggningen av ett enskilt utmättningsmål tidsbegränsad. Kronofogdemyndigheten handlägger ett enskilt mål om betalningsskyldighet under ett års tid från dagen för ansökan (4 kap. 9 § utsökningsbalken). Tidigast sex månader före ettårsperiodens utgång får borgenären genom en förnyelseansökan begära att handläggningstiden skall förlängas med ytterligare ett år (4 kap. 9 a §). Sådana förlängningar får begäras ett obegränsat antal gånger. För varje förnyelseansökan tas en ny grundavgift ut.

RSV-rapportens förslag är att ett utsökningsmål i fortsättningen skall handläggas tills vidare, alltså utan någon tidsgräns. Regeringen anser att en sådan ordning innebär en önskvärd förenkling av handläggningen. Den praktiska hanteringen underlättas inte bara för Kronofogdemyndigheten utan också för sökandena, i synnerhet som en tillsvidarehandläggning av utmättningsmålen gör dagens ordning med förnyelseansökningar onödig.

Även i fortsättningen bör det tas ut en årlig grundavgift så länge som handläggningen pågår. En lämplig ordning är att Kronofogdemyndigheten gör en avstämning i slutet av varje handläggningsår och, i förekommande fall, förelägger sökanden att betala obetald grundavgift. Samtidigt underrättas sökanden om att handläggningsåret går mot sitt slut och att ytterligare en grundavgift kommer att påföras för det kommande året. Sökanden kan då välja mellan att återkalla målet eller att låta det ligga kvar mot ytterligare en årlig avgift. Skulle sökanden inte betala den förfallna grundavgiften, bör Kronofogdemyndigheten kunna avskriva

målet. I vissa fall kan Kronofogdemyndigheten förelägga en sökande att betala ett förskott på grundavgiften (se 4 § förordningen om avgifter vid Kronofogdemyndigheten). Även i dessa fall bör Kronofogdemyndigheten kunna avskryva målet från vidare handläggning vid utebliven betalning av förskottet.

En särskild fråga är vilken utredningsinsats som Kronofogdemyndigheten bör göra i ett utmätningssmål som handläggs tills vidare. Frågan blir aktuell när det har framkommit att gäldenären saknar tillgångar vid den tillgångsundersökning som genomförs efter målets anhängiggörande. I dag gäller att myndigheten bevakar tillgångar i form av fordran på överskjutande skatt och tillgångar som kommer fram vid senare tillgångsundersökningar i annat mål mot samma gäldenär. Uttagandet av en årlig avgift för utsökning gör det enligt regeringens mening naturligt att Kronofogdemyndigheten vidtar någon ytterligare åtgärd och alltså inte nöjer sig med en mer passiv bevakning. På sikt är det visserligen önskvärt att myndigheten åtminstone en gång om året genomför en utredning, i vart fall en grundutredning som i huvudsak kan göras genom registerforskning. Även en utredning som endast utmynnar i ett konstaterande att gäldenären saknar utmätningssbara tillgångar kan vara av betydelse för sökanden; ett intyg om detta kan sökanden åberopa vid en konkursansökan mot gäldenären upp till sex månader efter utredningen (se 2 kap. 8 § konkurslagen). Emellertid saknas det förutsättningar att nu införa en sådan utredningsskyldighet för Kronofogdemyndigheten. Det ligger då nära till hands att man tills vidare i stället ansluter till den ordning för utredning som gäller för de allmänna målen. I de allmänna målen sker en s.k. aktiv bevakning, som innebär att arbetet med gäldenärsutredningen avslutas med att Kronofogdemyndigheten tar ställning till frågan vid vilken tidpunkt myndigheten avser att vidta nya utredningsåtgärder; bedömningen vilar på förhållandena i det enskilda fallet och kan variera beroende på gäldenärens ekonomiska situation. Sökanden i ett enskilt mål bör alltså bli underrättad om myndighetens planering. På så sätt kan sökanden bedöma om det är motiverat att betala den årliga avgiften eller om målet i stället bör återkallas.

4.3 Uppskov hindrar alla åtgärder i ett enskilt mål

Regeringens förslag: Om sökanden i ett enskilt mål har medgivit uppskov med utmätningen, skall inga utmätningssåtgärder vidtas i målet.

RSV-rapportens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Alla remissinstanser utom en tillstyrker förslaget eller lämnar det utan någon invändning. *Sveriges Inkassoorganisation* invänder mot förslaget med hänvisning till att det under vissa förhållanden kan finnas fördelar med s.k. villkorade uppskov samt att allmänna och enskilda mål bör vara likställda när det gäller utmätning av restitutioner.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 10 § andra stycket utskölningsbalken får sökanden i mål om betalningsskyldighet medge

uppskov med utmätningen. Detta får ske högst två gånger under den ettåriga handläggningsperioden och under högst två månader vid varje tillfälle. Om ytterligare uppskov medges, förfaller ansökan. Samordning av utmätning i annat mål mot samma gäldenär enligt 4 kap. 11 § skall dock ske trots att uppskov har medgivits. Uppskovet hindrar inte heller att utmätning sker av gäldenärens fordran på återbetalning eller annan utbetalning av skatter och avgifter som avses i lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter. Uppskovets omfattning är alltså på detta sätt begränsad. Bestämmelsen i 4 kap. 10 § andra stycket gäller inte i allmänna mål (se 4 kap. 36 §).

I RSV-rapporten förordas att regleringen förenklas på så sätt att ett uppskov i ett enskilt mål skall kunna medges i samma omfattning som i dag men att uppskovet skall innebära att inga åtgärder alls vidtas i målet så länge uppskovet varar. Regeringen delar rapportens uppfattning såtillvida att ett uppskov som sökanden medger bör leda till att inga utmätningsåtgärder vidtas i målet under den tid som uppskovet varar. Normalt bör inte heller någon utredning ske. Ett beviljat uppskov bör alltså hindra utmätning även av restitutionsfordringar och av sådan egendom som utmäts för fordran i ett annat enskilt eller allmänt mål. En sådan ordning framstår som klarare, framför allt för gäldenären. Den innebär också en smidigare handläggning hos Kronofogdemyndigheten och kan dessutom antas leda till mer noggranna överväganden från sökandens sida innan ett uppskov medges.

I RSV-rapporten föreslås också att ett uppskov inte skall kunna göras beroende av villkor från sökanden. Det förekommer enligt rapporten att uppskov görs beroende av villkor som är ämnade att påverka Kronofogdemyndighetens handläggning av målet. Ett sådant förfarande har inte stöd i någon författning. Det ligger i sakens natur att det är Kronofogdemyndigheten och inte sökanden som bestämmer över handläggningen. Enligt regeringens mening bör frågan inte författningsregleras.

Som Sveriges Inkassoorganisation påtalar innebär de förändringar som nu föreslås att reglerna om uppskov i enskilda mål även i fortsättningen kommer att skilja sig från motsvarande regler i allmänna mål. De särskilda reglerna om uppskov som Kronofogdemyndigheten får bevilja som borgenärsföreträdare i allmänna mål finns i den tidigare nämnda lagen om indrivning av statliga fordringar m.m. Skillnaderna mellan enskilda och allmänna mål bottnar dock i myndighetens olika roller. I de allmänna målen företräder myndigheten staten även i dess egenskap av borgenär. Frågan om Kronofogdemyndighetens borgenärsuppgifter är för närvarande föremål för beredning i Regeringskansliet på grundval av betänkandet En kronofogdemyndighet i tiden (SOU 2003:97).

4.4 Underrättelse till gäldenären efter genomförd utredning

Regeringens förslag: Kronofogdemyndigheten skall lämna en underrättelse även till gäldenären när en genomförd utredning lett till slutsatsen att gäldenären saknar utmätningsbara tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen.

RSV-rapportens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker eller har ingen invändning mot förslaget i rapporten.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 9 g § utsökningsbalken skall Kronofogdemyndigheten snarast efter genomförd utredning underrätta sökanden om att utmätning av lön inte kunnat ske eller att gäldenären saknar tillgångar till full betalning av utmättningsfordringen. Sökanden kan därefter använda rapporten vid en ansökan om konkurs. Rapporten har dessutom normalt betydelse för senare kreditprövningar av gäldenären. Någon motsvarande skyldighet att informera gäldenären om resultatet av utredningen finns inte i lagen.

Regeringen delar RSV-rapportens bedömning att det nu uttryckligen bör föreskrivas att Kronofogdemyndigheten skall underrätta gäldenären om utredningen. Såväl god förvaltningspraxis och legitima rättssäkerhetskrav som det faktum att utredningsresultatet kan ha långtgående konsekvenser för gäldenären motiverar att en sådan skyldighet införs. Skyldigheten att informera gäldenären bör gälla i enskilda såväl som allmänna mål.

5 Begränsning av statens kostnadsansvar vid handräckning efter exekutiv försäljning

Regeringens förslag: Om köparen begär handräckning efter exekutiv försäljning av fast egendom för att komma i besittning av egendomen, skall köparen ansvara för de kostnader som inte kan tas ut hos den mot vilken åtgärden har vidtagits. Detta skall dock inte gälla handräckning för att komma i besittning av bostad.

RSV-rapportens förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Det stora flertalet remissinstanser är i sak positiva till förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Vid en exekutiv försäljning av en fastighet förekommer det att säljaren lämnar kvar egendom på fastigheten. Det kan vara fråga om exempelvis ett upplag av skrotbilar eller gamla maskiner och liknande föremål som lämnats kvar utomhus eller i en förrådsbyggnad. Ett annat exempel är industriavfall som förvaras på fastigheten. Godset kan vara värdelöst men samtidigt dyrt att forsla bort, något som inte sällan är fallet när det handlar om miljöfarligt avfall.

När utmätt egendom sålts, har köparen enligt 8 kap. 18 § utsökningsbalken rätt att vid behov få handräckning av Kronofogdemyndigheten för att komma i besittning av det som förvärvats. Om lös egendom har lämnats kvar på en exekutivt såld fastighet, anses detta hindra förvärvarens besittningstagande av fastigheten, och förvärvaren har i praxis ansetts ha rätt att påkalla handräckning för bortskaffande av den lösa egendomen.

Kostnadsansvaret för förfarandet hos Kronofogdemyndigheten regleras i 17 kap. utsökningsbalken. Grundregeln är att sökanden gentemot staten

ansvarar för förrättningskostnaderna hos myndigheten (17 kap. 2 §), men från detta görs undantag för bl.a. kostnader för sådan handräckning som sker enligt 8 kap. 18 §. Förrättningskostnaderna för sådan handräckning kan utsökas hos den mot vilken åtgärden har vidtagits (17 kap. 7 § tredje stycket), dvs. vanligen hos den förre fastighetsägaren. I många fall saknar dock denne tillgångar som täcker förrättningskostnaderna, och dessa kostnader stannar då på staten.

Handräckningar av detta slag kan vara mycket resurskrävande för Kronofogdemyndigheten såväl personellt som ekonomiskt. Det kan emellanåt bli fråga om så stora resurser att det går ut över den övriga verksamheten. I RSV-rapporten föreslås att förvärvaren, i stället för staten, får svara för kostnader som inte kan tas ut av den mot vilken åtgärden riktas. Detta skall dock enligt förslaget inte gälla kostnader för handräckningsåtgärder för att komma i besittning av bostad.

Regeringen delar rapportens bedömning att det finns goda skäl för att lägga ett större kostnadsansvar på förvärvaren. Som anmärks i rapporten är detta tydligt framför allt när det gäller kostnader för tillträde till en fastighet där det bedrivits någon form av rörelse som efterlämnat skrot eller annat avfall. Det framstår inte som rimligt att staten – i stället för säljare och köpare – får stå för värdehöjande åtgärder, som i praktiken kommer parterna till godo. En mera lämplig ordning är att förvärvaren får anpassa sitt bud på fastigheten med hänsyn till de förväntade kostnaderna för eventuella handräckningsåtgärder. Detta kan naturligtvis även ha betydelse för kreditgivare med säkerhet i fastigheten, men riskerna för att pantens värde försämras är ju något som kreditgivare i allmänhet måste ta med i beräkningen vid sin kreditprövning. Ytterst är det gäldenären som får bära kostnadsansvaret, eftersom hans eller hennes skuldbörda kvarstår till den del som den inte blir täckt vid den exekutiva försäljningen.

Enligt regeringens uppfattning bör förvärvaren av en exekutivt såld fastighet alltså inte kunna räkna med att staten bär ansvaret för handräckningskostnaderna i den mån dessa inte kan tas ut hos den förre fastighetsägaren. Det saknas anledning att här göra någon skillnad mellan en exekutiv försäljning efter offentlig auktion och en exekutiv underhandsförsäljning.

För att ge intressenterna möjlighet att i sin budgivning väga in risken att som köpare få stå för kostnaderna för eventuella saneringsåtgärder bör värdelösa maskiner, skrotbilar, miljöfarligt upplag och annat gods som väsentligt sänker fastighetens värde antecknas i den beskrivning av fastigheten som skall upprättas enligt 12 kap. 3 § utsökningsbalken. Bestämmelser om beskrivningens innehåll finns i utsökningsförordningen. Regeringen avser att anpassa dessa bestämmelser till den nya ordningen.

Principiellt kan det ifrågasättas om inte kostnaderna för handräckningsåtgärder bör läggas på parterna också när det gäller åtkomst till bostäder och lös egendom. Rapporten innehåller dock inget förslag om detta. Regeringen föreslår därför inte att sådana fall skall omfattas av sökandens kostnadsansvar. Frågan om ett bredare tillämpningsområde för den nu föreslagna ordningen kommer i stället tas upp i den planerade översynen av utsökningsbalken. En i någon mån närliggande fråga som också avses bli utredd vid översynen är vilket skydd som bör gälla för en

köpare vid exekutiv försäljning, t.ex. vilka påföljder som kan göras gällande vid fel i den köpta egendomen.

6 Avgifter i utmätningssmål

Regeringens bedömning: De föreslagna reglerna föranleder inte några ändringar i de principer som gäller för uttag av avgifter i utmätningssmål. Grundavgiften i enskilda utmätningssmål bör, i enlighet med vad riksdagen tidigare anfört, sättas med utgångspunkt i att verkställigheten är en del av statens rättsvårdande verksamhet och bör alltså inte vara avsedd att täcka statens fulla kostnad.

RSV-rapportens bedömning överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker bedömningen eller lämnar den utan invändning. Dåvarande *Riksrevisionsverket* och *Ekonomistyrningsverket* är emellertid båda kritiska till bedömningen och anser att den föreslagna avgiftsnivån totalt sett kommer att ge en alltför dålig kostnadstäckning. De menar att full kostnadstäckning tidigare har varit målet för avgiftssättningen.

Skälen för regeringens bedömning: Frågan om i vilken grad utmätningssmålens avgifterna i enskilda mål skall täcka statens kostnader har berörts i tidigare lagstiftningsarbete. Vid behandlingen av riksdagens revisorers förslag (förs. 1986/87:7) om kronofogdemyndigheternas utnyttjande av personalresurser m.m. framhöll riksdagen att kronofogdemyndigheternas befattning med enskilda mål får anses utgöra en del av statens rättsvårdande verksamhet och att det därför knappast kan ställas krav på att kostnaderna till fullo skall täckas genom avgifter, samtidigt som det statsfinansiella intresset av en rimlig taxesättning måste beaktas liksom intresset att exekutionsväsendet är så effektivt som möjligt (bet. LU 1986/87:21). I samband med en aviserad höjning av grundavgifterna återkom riksdagen till frågan vid behandlingen av 1989 års kompletteringsproposition och hänvisade då till sitt tidigare uttalande (prop. 1988/89:150 bil. 6, bet. LU 1988/89:37). Under början av 1990-talet kom dock grundavgifterna ändå att höjas så att man närmade sig full kostnadstäckning. Härefter har det inte skett några höjningar, och för närvarande beräknas grundavgifterna täcka omkring hälften av kostnaderna för handläggningen.

De nya förfarandereglererna ger anledning att se över avgifterna. Som konstateras i RSV-rapporten skapas med en tillsvidarehandläggning och en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar förutsättningar för förändringar av avgiftssystemet. I och med att instituten förnyelseansökan och kompletterande tillgångsundersökning avskaffas kan exempelvis de särskilda avgifterna för dessa åtgärder slopas. De ovan redovisade principerna för avgiftsuttaget bör dock inte ändras. Grundavgiften bör alltså sättas med utgångspunkt i att verkställigheten är en del av statens rättsvårdande verksamhet. Bestämmelser om den nya grundavgiftens storlek kommer att ges i den nämnda förordningen om avgifter vid Kronofogdemyndigheten.

7 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Förslaget skall träda i kraft den 1 januari 2008. Den nya bestämmelsen om kostnadsansvaret vid handräckning efter exekutiv försäljning skall dock inte gälla i fråga om försäljningar som skett före ikraftträdandet.

Rapporternas förslag innehåller inga övergångsbestämmelser.

Skälen för regeringens förslag: De förslag som läggs fram om en ny målhantering innebär att Skatteverkets och Kronofogdemyndighetens IT-system för handläggningen av utmätningmålen behöver anpassas. Skatteverket har arbetat med att skapa ett nytt IT-baserat system vid kronofogdemyndigheterna (INIT), som delvis tagits i bruk. Det är inte möjligt att bedöma exakt hur lång tid som behövs för vidareutvecklingen av INIT för den nya målhanteringen. Vidareutvecklingen bör dock i nu aktuella delar kunna avslutas under år 2007. Regeringen föreslår därför att lagändringarna skall träda i kraft först den 1 januari 2008.

De nya förfarandebestämmelserna bör kunna tillämpas omedelbart vid ikraftträdandet. Av praktiska skäl är det angeläget att alla enskilda utmätningsmål handläggs enligt samma regler. För en sökande som gjort en ansökan före ikraftträdandet kan inte heller de nya reglerna anses vara till nackdel.

Förslaget att begränsa statens ansvar för handräckningskostnader efter exekutiv försäljning av fast egendom bör dock kompletteras med en övergångsbestämmelse. Eftersom det är viktigt för alla intressenter att förutsättningarna för en exekutiv försäljning är tydliga när försäljningen sker, bör de nya reglerna inte tillämpas när försäljningen har skett före ikraftträdandet.

8 Ekonomiska konsekvenser

Förslaget om en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar leder till att förfarandet hos Kronofogdemyndigheten blir effektivare än i dag och därmed till kostnadsbesparingar för myndigheten. Den utvidgade undermålsansvarigheten för Kronofogdemyndigheten leder till ökade kostnader för myndigheten. Kostnaderna kan dock hållas nere genom att informationen till sökande respektive gäldenärer i viss mån kan samordnas med annan information. Den kostnadsökning som det ändå finns anledning att räkna med kommer att täckas av kostnadsbesparingar som förslagen om det nya förfarandet sammantaget för med sig.

Det totala avgiftsuttaget i utskningsmål skall inte påverkas nämnvärt. Eftersom den största andelen av dagens ansökningar avser mål med begränsade tillgångsundersökningar, blir intäkterna, med en måttlig höjning av avgifterna i förhållande till dagens grundavgift för sådana mål (500 kr), i det närmaste oförändrade.

Förslaget att begränsa statens ansvar för kostnader för handräckning efter en exekutiv försäljning av fast egendom kommer – med tanke på att det är fråga om ett relativt begränsat antal fall per år – inte att leda till någon märkbar besparing för Kronofogdemyndigheten.

Eventuella kostnader för Kronofogdemyndigheten som ändringarna ändå skulle kunna medföra skall rymmas inom ramen för befintliga anslag.

För enskilda sökande bör förslagen om en enhetlig reglering av tillgångsundersökningar och om tillsvidarehandläggning medföra besparingar i form av förenklad administration.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken

Den föreslagna enhetliga regleringen av tillgångsundersökningar samt den föreslagna tillsvidarehandläggningen gör att flera paragrafer kan upphävas i 4 kap. utsökningsbalken, som behandlar utmätning. Lagtekniskt innebär det till stor del en återgång till den systematik som gällde före 1996 års reform. Sålunda kan bestämmelsen om Kronofogdemyndighetens utredningsskyldighet återfå sin plats i 9 § (från 9 c §). Särskilda bestämmelser kan slopas när det gäller förnyelseansökan (9 a §), åtgärder som får vidtas efter det att handlägningsåret löpt ut (9 b §), begränsad och kompletterande tillgångsundersökning (9 d–9 f §§), bevakning (13 a §) och företräde för löneutmätning (33 § andra stycket sista ledet). Bestämmelser om underrättelseskyldighet kan föras till 9 a § (från 9 g §§) och bestämmelser om konkurs samlas i 9 b § (från 9 och 9 b §).

4 kap. Utmätning

9 § Kronofogdemyndigheten skall i den utsträckning som behövs med hänsyn till ansökans innehåll, tillkommande uppgifter, gäldenärens förhållanden och omständigheterna i övrigt utreda gäldenärens anställnings- och inkomstförhållanden samt undersöka om gäldenären har utmättningsbar egendom.

I paragrafen behandlas Kronofogdemyndighetens utredningsskyldighet.

Det är Kronofogdemyndigheten som avgör vilka utredningsåtgärder som bör vidtas i det enskilda fallet. Sökanden har dock möjlighet att framföra önskemål om utredningsarbetet. En nyhet är att det uttryckligen sägs att myndigheten skall beakta tillkommande uppgifter. En utredningsåtgärd kan vara påkallad t.ex. av att sökanden, efter det att ansökningsgäldenären gavs in, erfarit att gäldenären har viss utmättningsbar egendom och underrättat Kronofogdemyndigheten om detta. En sådan underrättelse kan ske formlöst. Myndigheten skall då beakta de nya uppgifterna och ta ställning till om ytterligare utredningsåtgärder skall vidtas.

Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

9 a § Om gäldenären enligt utredningen saknar tillgångar till full betalning av utmättningsfordringen, skall Kronofogdemyndigheten snarast underrätta sökanden och gäldenären om detta. Sökanden skall också underrättas om vilka utredningsåtgärder som myndigheten avser att vidta senare under målets handläggning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om information till sökanden och gäldenären.

Bestämmelsen i *första meningen* innehåller en underrättelseskyldighet för Kronofogdemyndigheten när en gäldenär befunnits sakna tillräckliga tillgångar efter en genomförd tillgångsundersökning. Såväl sökanden som gäldenären skall underrättas. Gäldenären skall underrättas också i ett allmänt mål (jfr 36 § första stycket). Övervägandena finns i avsnitt 4.4.

Bestämmelsen i *andra meningen* är ny och föranleds av att handläggningen sker utan tidsbegränsning. Kronofogdemyndigheten skall underrätta sökanden om vilka utredningsåtgärder som myndigheten planerar att vidta. Av naturliga skäl får underrättelsen grundas på preliminära bedömningar om vilka åtgärder som kan bli aktuella. Underrättelsen skall tjäna som underlag för sökanden vid bedömningen av om det finns skäl att låta målet ligga kvar, och betala den årliga avgiften, eller återkalla målet. Av underrättelsen bör även tidpunkterna för planerade åtgärder framgå. Underrättelseskyldigheten gäller inte i allmänna mål (jfr 36 § första stycket). Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

9 b § Om gäldenären under handläggningstiden försätts i konkurs, skall målets handläggning avbrytas. Gäller målet en fordran med panträtt i viss egendom, skall det dock handläggas vidare i den del som avser utmätning i egendomen. Pågår lönemätning gäller 7 kap. 19 §.

Egendom som har utmätts före konkursen får säljas och influtna medel redovisas i den utsträckning som följer av 3 kap. 8 § konkurslagen (1987:672). Detsamma gäller för åtgärder mot arbetsgivare enligt 7 kap. 21 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur handläggningen påverkas av att gäldenären försätts i konkurs. Till paragrafens *första stycke* har förts bestämmelser från 9 § tredje stycket. Bestämmelserna har också formulerats om för att bättra passa in i systematiken i 7 kap. om löneutmätning. Bestämmelsen i *andra meningen* är ny och har tillkommit endast i klargörande syfte (jfr 3 kap. 7 § konkurslagen). Bestämmelsen i *andra stycket* kommer från 9 b § och har kompletterats med en förtydligande hänvisning till 3 kap. 8 § konkurslagen.

10 § Utmätning skall ske så snart som möjligt efter det att *de handlingar som behövs* har kommit in till Kronofogdemyndigheten.

Om sökanden medger uppskov med utmätningen och uppskovet varar över två månader, förfaller ansökan. Detsamma gäller om sökanden medger uppskov fler än två gånger under ett år.

I paragrafens *andra stycke* finns bestämmelser om vad som gäller när sökanden medger uppskov. Bestämmelsen om att utmätning skulle ske av restitutionsfordringar (främst återbetalning av skatt) och av egendom som utmätts i annat pågående mål har utgått. Detta innebär att inga utmätningsåtgärder skall vidtas i målet under den tid som uppskovet varar. Andra stycket gäller inte i allmänna mål (jfr 36 § andra stycket). Övervägandena finns i avsnitt 4.3.

33 § Om det genom rättegång eller på annat sätt blir utrett att utmätt egendom tillhörde tredje man, skall utmätningen hävas, såvida *inte* tredje mannen efter föreläggande har förlorat sin rätt mot sökanden. Har egendomen sålts, gäller hävandet av utmätningen endast rätten till influtna medel.

Utmätningen skall också hävas, om försäljning av egendomen eller indrivning av utmätt fordran inte kan antas ge ett överskott som gör åtgärden försvarlig.

I paragrafen finns bestämmelser om när utmätning skall hävas. I *andra stycket* har bestämmelsen om att löneutmätning, som antas kunna ske under handläggningsåret, skall gå före annan utmätning utgått. Detta är en följd av att handläggningen sker tills vidare. Den allmänna principen i 3 § andra stycket om att utmätning skall ske med minsta olägenhet för gäldenären gäller dock.

36 § *I ett allmänt mål behöver sökanden inte underrättas enligt 9 a §.*

Bestämmelserna i 10 § andra stycket skall inte tillämpas i ett allmänt mål. Bestämmelser om uppskov i allmänna mål finns i 7–9 §§ lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Av paragrafen framgår vilka bestämmelser i kapitlet som inte gäller i allmänna mål.

Av *första stycket* följer att sökanden i ett allmänt mål inte behöver underrättas om att gäldenären saknar tillgångar. Däremot skall gäldenären underrättas. Vidare gäller inte i allmänt mål bestämmelsen i 9 a § om att sökanden skall underrättas om framtida utredningsåtgärder. Övervägandena finns i avsnitt 4.2 och 4.4.

Av *andra stycket* framgår att bestämmelserna om uppskov i 10 § andra stycket inte gäller i allmänna mål. I stället gäller bestämmelserna om uppskov i indrivningslagen. Frågan har berörts i avsnitt 4.3.

17 kap. Kostnader

1 § *I utskökningsmål får det tas ut ersättning för statens kostnader för förfarandet hos Kronofogdemyndigheten (förrättningskostnader). Ersättningen tas ut som grundavgift, förberedelseavgift, försäljningsavgift och särskild avgift. Regeringen får meddela föreskrifter om när ersättning skall tas ut och om ersättnings storlek.*

Paragrafen behandlar statens ersättning för utskökningsförfarandet.

Till den nya *andra mening*en har förts de olika slag av avgifter som kan tas ut i utskökningsmål. Grundavgiften kan sägas motsvara en ansökningsavgift och tas ut för allmänna kostnader vid handläggningen, t.ex. kostnader för försändelser till parterna. Förberedelseavgift tas ut inför exekutiv försäljning av viss egendom, t.ex. fast egendom och andra slag av registrerad egendom. Försäljningsavgift tas ut vid exekutiv försäljning av egendom. Särskild avgift tas ut för vissa åtgärder som orsakar särskilda kostnader för myndigheten. Närmare bestämmelser om när avgift skall tas ut och storleken på avgifterna ges i förordning. Bemyndigandet i den nya *tredje mening*en har formulerats om, men någon saklig ändring är inte avsedd.

2 § *Sökanden svarar mot staten för förrättningskostnaderna i målet, om inte något annat följer av 3 eller 4 § eller av särskild föreskrift. Betalar sökanden inte en grundavgift inom förelagd tid, får Kronofogdemyndigheten avskryva målet.*

I fråga om *kostnader* för en åtgärd som har begärts av någon annan än sökanden i målet skall den som har begärt åtgärden anses som sökande. När en fastighet enligt 12 kap. 49 § har indragits i försäljning av en gemensamt in-tecknad fastighet,

skall dock sökanden i målet ansvara även för *kostnader* som föranleds av indragningen, om han har sämre rätt än den som har begärt indragning.

Paragrafen behandlar sökandens ansvar för förrättningskostnader. Första stycket har ändrats i sak. Enligt huvudregeln i *första meningen*, där endast en redaktionell ändring gjorts, svarar sökanden i förhållande till staten för förrättningskostnaderna. Har en kostnad inte kunnat tas ut i målet enligt 1 §, skall sökanden alltså betala den. *Andra meningen* innehåller en bestämmelse som är föranledd av att handläggningen av målen inte längre är tidsbegränsad. Kronofogdemyndigheten kan avskriva ett mål om grundavgiften inte betalas av sökanden. Innan målet avskrivs skall dock myndigheten ha förelagt sökanden att inom viss tid betala avgiften. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

3 § Sökanden ansvarar inte för förrättningskostnaderna för utmätning enligt 7 kap. 21 § eller för *sådan* handräckning enligt 8 kap. 18 § *som behövs för att komma i besittning av lös egendom eller bostad*.

Sökanden ansvarar inte heller för förrättningskostnaderna i mål om utmätning för fordran som vid utmätning av lön har företrädesrätt enligt 7 kap. 14 §.

Vid avhysning ansvarar sökanden *inte* för *kostnader* för förvaring av svarandens egendom eller för *andra åtgärder* som väsentligen avser att skydda svaranden mot förlust. Detsamma gäller *kostnader* för försäljning enligt 16 kap. 7 §.

När utmätt egendom har sålts, följer av 8 kap. 18 § att köparen har rätt att vid behov få handräckning av Kronofogdemyndigheten för att komma i besittning av egendomen. När det gäller förrättningskostnaderna är huvudregeln enligt 17 kap. 2 § att sökanden ansvarar mot staten för kostnaderna. I förevarande paragraf finns ett undantag när det gäller förrättningskostnader enligt 8 kap. 18 §. Paragrafens första stycke har ändrats för att begränsa statens kostnadsansvar i dessa fall.

Enligt *första stycket* ansvarar sökanden, alltså normalt köparen, inte för förrättningskostnader för handräckning enligt 8 kap. 18 § när handräckningen behövs för att komma i besittning av lös egendom eller bostad. Däremot svarar alltså sökanden i enlighet med huvudregeln om kostnadsansvaret för åtgärd som behövs för att komma i besittning av t.ex. en industrifastighet. Handräckningsåtgärder som kan bli aktuella är t.ex. att forsla bort skrot eller maskiner som lämnats kvar på en fastighet.

Begreppet bostad får anses omfatta alla utrymmen som används i ett normalt boende. Biutrymmen i anslutning till bostaden såsom vind, källare och garage för privatbil bör i allmänhet omfattas av begreppet, däremot inte särskilda förrådsbyggnader som exempelvis lador.

I *tredje stycket* har några redaktionella ändringar gjorts.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

5 § Förrättningskostnader för vilka sökanden ansvarar skall förskottas av honom om *Kronofogdemyndigheten* begär det. Staten, kommun, *landsting* och kommunalförbund är dock *inte* skyldiga att lämna sådant förskott.

Betalas *inte* förskott inom förelagd tid, får *Kronofogdemyndigheten* *inställa* verkställigheten och häva *vidtagna åtgärder*. Om *förskottet avser en grundavgift*, får *myndigheten i stället avskriva målet*.

Paragrafen behandlar förskott som Kronofogdemyndigheten kan begära av sökanden. Enligt den nya *andra meningen i andra stycket* får Krono-

fogdemyndigheten avskrivna ett mål om sökanden inte betalar ett förskott som avser en grundavgift. Bestämmelser om när myndigheten skall begära förskott ges i förordning. Frågan har berörts i avsnitt 4.2.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
2. Om exekutiv försäljning har skett före ikraftträdandet, gäller 17 kap. 3 § i paragrafens äldre lydelse.

Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2008. Det innebär att de nya handläggningsreglerna gäller också för mål som har kommit in till Kronofogdemyndigheten före ikraftträdandet.

Enligt *punkten 2* skall den nya bestämmelsen om kostnadsansvaret vid handräckning enligt 8 kap. 18 § utsökningsbalken inte gälla när den exekutiva försäljningen har skett före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

6 § Kronofogdemyndigheten skall, utöver vad som följer av 4 kap. 9 § utsökningsbalken, göra den utredning om gäldenärens ekonomiska förhållanden som behövs för att en lämplig indrivningsåtgärd skall kunna bestämmas (gäldenärsutredning).

I paragrafen, som behandlar utredningsskyldigheten i allmänna mål, har en följdändring gjorts.

1 SAMMANFATTNING

1.1 UTREDNINGEN

I uppdraget till Riksskatteverket (RSV) har regeringen formulerat ett antal frågor kring effekterna av 1996 års reform¹ av utsökningsbalken (UB). Dessa frågor har varit utgångspunkterna för verkets utredning och för dispositionen av rapporten.

Verket har sökt svaren på regeringens frågor i huvudsak i statistikuppgifter och genom enkäter till berörda intressenter, sammankomster, studiebesök, studier av utländska rättsordningar samt studier av rätts-tillämpningen. Det kan nämnas att statistikunderlaget inte varit heltäckande, men att källorna sammantaget ger en tydlig bild av att reformen i allt väsentligt fallit väl ut.

1.2 SLUTSATSER AV REFORMEN

Allmänt

Reformeringen av målhanteringen, främst genom att de enskilda målen kan ligga kvar hos KFM, och av löneexekutionen, främst genom avskaffandet av reglerna om tidsbegränsning, har enligt samstämmiga uppgifter från KFM medfört en betydande effektivisering av myndigheternas arbete.

Vissa moment har dock tyngt målhanteringen, t.ex. vissa inkonsekvenser i tillgångsundersökningarna och hanteringen av förnyelseansökningar med rabatteringen av avgifter. Inom löneexekutionen har noteras att arbetet hos KFM inte bara underlättats genom reformen, utan även i viss mån tyngts av att tidsbegränsningen avskaffats. Den hårdare indrivning, som blivit följden av att utmätningstiden inte är begränsad, har medfört en ökning av samtal och andra kontakter från ofta hårt ansatta och arga gäldenärer. Många av samtalen är svårbemästrade och i detta avseende har arbetsklimatet hårdnat.

Den sammanvägda bedömningen är dock att reformen inneburit en betydande effektivisering av KFM:s arbete genom att antalet handläggningsmoment per gäldenär minskat, t.ex. genom färre återredovisningar av mål. Samtidigt har utmätningens volymerna ökat, vilket medfört en större arbetsbelastning totalt sett.

Indrivningsresultatet

Tillgänglig statistik visar att det till KEM influtna beloppet år för år ökat och att i synnerhet det genom löneexekution influtna beloppet ökat mycket kraftigt sedan 1996. En orsak till detta får antas vara de allmänt bättre tiderna med större betalningsförmåga och större underlag för löneutmätning. Förutom samhällsutvecklingen har 1996 års reform, enligt uppgifterna från KFM och sökandena, haft mycket stor betydelse för det

¹ Prop. 1994/95:49, SFS 1995:298 som trädde i kraft den 1 april 1996.

förbättrade indrivningsresultatet, även om något exakt mått inte kan anges. Bilaga 1

Målhantering

Handläggningen i ettårsperioder med möjlighet till förlängning utgjorde ett steg i riktning mot att göra handläggningen av de enskilda målen mer lik den som gäller för de allmänna målen. Denna del av reformen hade efterfrågats länge och har slagit väl ut. KFM och sökandena har fått betydande lättnader i sin handläggning och indrivningsresultatet i de enskilda målen har ökat. Även om löneutmätningen har blivit mer ingripande för gäldenärerna, får de sina skulder reglerade i snabbare takt. Reformen i denna del kan inte anses ha medfört någon egentlig försämring för gäldenärerna, utom för den grupp som tidigare hade löneutmätning och som nu inte får någon utmätningfri period.

Från KFM har framkommit att förnyelseansökningarna och systemet med rabatter av avgifter inte fungerat tillfredsställande. Det har varit svårt att hålla reda på tidsramarna för förnyelseansökningarna och rabatteringen när målet endast varit föremål för bevakning. På detta område har KFM efterlyst förenklingar och sökandena har riktat anmärkningar mot den komplicerade konstruktionen och påtalat att KFM inte kunnat hantera rabattsystemet på ett riktigt sätt, vilket sägs ha medfört ett betydande kontrollarbete för vissa sökanden.

Den uppdelning som gjordes i 1996 års reform på begränsad och fullständig tillgångsundersökning och differentierade grundavgifter, hade sin grund i utsökningslagen, som gällde till 1982. Den lagen tillämpades så att KFM i princip inte kunde skilja sig från ett utmätningsmål utan att förrättning dessförinnan hade genomförts hos gäldenären. Skyldigheten att hålla förrättning bortföll om sökanden begränsade sin ansökan till att endast avse utmätning av lön eller restitution. En sådan begränsning innebar en betydande resursbesparing för KFM och det val borgenären gjorde gav ett tydligt utslag i handläggningen – förrättning eller inte förrättning. I och med UB 1982 bortföll kravet på att förrättning skulle genomföras hos gäldenären. KFM fick befogenhet att relativt fritt avgöra hur tillgångsundersökningen skulle genomföras. Enligt UB är gäldenären den främsta uppgiftskällan i undersökningen. Det kan konstateras att utvecklingen lett till att fältförrättningarna i utmätningsmål minskat mycket kraftigt och att tyngdpunkten idag ligger på kontorshandläggningen och löneutmätningen. Detta får anses ha rubbat det ursprungliga syftet med differentieringen av avgiften. Det har efter UB blivit oklart vari skillnaden i handläggningen för de två avgiftsnivåerna ligger. Att en ansökan utan begränsning ska omfatta efterforskning av något egendomslag utöver lön och restitution har i och för sig stått klart. Ofta har den tillkommande efterforskningen kommit att inskränka sig till en enkel registerslagning. Detta har uppfattats som otillfredsställande främst av sökandena, men även av KFM:s personal. Genom 1996 års reform har dessa problem accentuerats. De synpunkter som kommit fram i verkets utredning ger anledning att ifrågasätta om det var lämpligt att införa begreppet fullständig tillgångsundersökning i UB. Begreppet för tanken till en omfattande och i princip uttömmande belysning av gäldenärens tillgångsförhållanden. När detta ofta inte blivit fallet, har skillnaden i

avgiftsnivån ansetts orättfärdig av sökandena och av KFM:s personal. Vidare har samordningen av alla ineliggande mål mot samma gäldenär, som kan medföra att en sökande med begränsad ansökan kan bli delaktig i en utmätning av t.ex. lösöre, uppfattats som orättvis. Bestämmelsen om att lös egendom ska utmätas vid begränsad ansökan om KFM får kännedom om egendomen, har uppfattats som inkonsekvent och svår-tillämpad. Sammantaget ger verkets utredning vid handen att formerna för tillgångsundersökningen är ett område där det finns förbättringsbehov.

Regleringen av sökandens möjlighet att medge uppskov med verkställighet och innebörden av uppskovet har fått blandade omdömen. Möjligheten till upprepade uppskov kan vara ett sätt för parterna att vid sidan av det direkta exekutiva tvånget lösa sina mellanhavanden. Den kan också ge borgenären utrymme att otillbörligt pressa gäldenären. För KFM:s handläggning kan uppskov innebära misshushållning med resurser genom att planerade verkställighetsåtgärder får inställas med kort varsel. Uppskovsinstitutet har inte heller den innebörd som svarar mot det allmänna språkbruket. Istället för att all verkställighet ska anstå helt, vilket begreppet uppskov tyder på, kan utmätning vid t.ex. restitution och samordning beslutas under uppskovstiden. Även i denna del finns behov av en översyn av gällande lag.

Löneutmätning

Det enhetliga löneexekutiva institutet har gjort löneexekutionen begripigare för alla berörda parter och förenklat handläggningen hos KFM, sökandena och i viss mån även hos arbetsgivarna.

Slopandet av tidsbegränsningen har medfört att framför allt mindre skuldförhållanden avvecklats snabbare än tidigare. Gäldenärer med stora skulder och långvarig löneutmätning, har dock fått en mycket mera ansträngd ekonomisk situation än före reformen. Borgenärerna är allmänt nöjda med att tidsbegränsningen slopats vid löneutmätning. För KFM:s del har slopandet inneburit en mycket stor lättnad i handläggningen.

Det enhetliga förbehållsbeloppet, som ersatt tidigare förbehållsbelopp vid införsel och utmätningssvårt belopp vid löneutmätning, har inneburit en förenkling.

Förbehållsbeloppets konstruktion, med ett generellt normalbelopp och med individuella tillägg, har medfört en tung och resurskrävande handläggning hos KFM. Konstruktionen får dock anses skapa förutsättningar för en mycket effektiv löneutmätning. Den omständigheten att tilläggen till normalbeloppsschablonen prövas individuellt gör att systemet blir ”snålt” och individanpassat. Samtidigt har det uttryckts önskemål om en ökad schablonisering av löneutmätningens belopp. I sammanhanget har många lyft fram de finska och danska systemen som förebilder. Det har också framförts att normalbeloppet borde höjas så att vissa kostnadsposter, som i dag läggs till normalbeloppet efter en individuell prövning, ska kunna anses ingå i det schabloniserade normalbeloppet.

En utgångspunkt vid reformen 1996 i fråga om förbehållsbeloppets storlek var att det skulle ligga över socialbidragsnormen. Även om socialtjänstlagstiftningen ändrats efter reformen och vissa beräknings-svårigheter föreligger, kan det konstateras att förbehållsbeloppet enligt

UB, med schabloniserade normalbelopp och individuella tillägg, sammantaget ligger ovanför det som nu benämns skälig levnadsnivå i socialtjänstlagen. En annan utgångspunkt för reformen var att gäldenärens förbehåll skulle ligga på en sådan nivå att hans vilja att arbeta inte skulle gå förlorad. Även om förbehållsnivån är låg och tillvaron tung för de gäldenärer som har långvarig löneutmätning, visar inte utredningen att gäldenärer i någon större utsträckning slutar arbeta på grund av löneexekutionen. Dock finns det signaler från KFM som tyder på att antalet ansökningar om skuldsanering har ökat bland svårt skuldsatta gäldenärer med långvarig löneexekution.

Möjligheten att medge anstånd under pågående löneutmätning har inte kommit tillämpas i enlighet med vad som kan antas ha varit lagstiftarens avsikt. Det kan särskilt konstateras att gäldenärer med mångårig löneexekution, som då och då under åren får särskilda behov av andrum i sin ekonomi, knappast någonsin beviljats anstånd. Vid handläggningen av anståndsansökningar från gäldenären har många KFM sökt införskaffa medgivande från sökanden, vilket har varit betungande för KFM och ofta resultatlöst.

Avgifter

Avgifternas konstruktion i de enskilda målen har kritiserats av i stort sett alla berörda intressenter. Systemet med två nivåer för grundavgiften anses vara orättvis. Avgifterna och rabatten vid förnyelseansökan upplevs som krångliga och avgifterna vid bevakning och ansökan om kompletterande tillgångsundersökning anses svårhanterliga. RSV konstaterar att en förenkling av målhanteringen torde skapa goda förutsättningar för att åstadkomma en bättre ordning även av avgiftens utformning och konstruktion.

Undersökningen visar att graden av avgiftstäckning av de uppskattade kostnaderna för handläggningen av enskilda mål har sjunkit årligen efter reformen från 60 % år 1996 till 46 % år 1998.

1 Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken
(1981:774)

Härigenom föreskrivs i fråga om utsökningsbalken

dels att 4 kap. 9 a, 9 b, 9 d och 9 e §§ skall upphöra att gälla,

dels att 4 kap. 9, 9 c, 9 f, 9 g, 10, 13 a och 33 §§ samt 7 kap. 5 § skall ha följande,

dels att det i balken införs två nya paragrafer, 7 kap. 5 a och 5 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

9 §¹

Ett mål om utmätning handläggs under ett år från dagen för ansökan. Vid utmätning för ett konkursbos räkning enligt 7 kap. 19 § handläggs dock målet under kursen utan tidsbegränsning. Ett mål kan under handläggningstiden vara föremål för utredning, verkställighetsåtgärder eller bevakning.

Pågår vid utgången av en ettårsperiod utmätning av lön för underhållsbidrag som avses i 1 a § första stycket, skall målet handläggas under ytterligare en ettårsperiod.

Försätts gäldenären i konkurs avbryts handläggningen av målet, såvida inte utmätning av lön pågår för en fordran som avser underhållsbidrag med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § eller utmätning skall ske för ett konkursbos räkning enligt 7 kap. 19 §.

Ett mål om utmätning handläggs till dess sökanden återkallar sin ansökan eller ansökan förfaller.

Ett mål kan under handläggningstiden vara föremål för utredning, verkställighetsåtgärder eller bevakning.

Försätts gäldenären i konkurs avbryts handläggningen av målet, såvida inte utmätning av lön pågår för en fordran som avser underhållsbidrag med företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § eller utmätning skall ske för ett konkursbos räkning enligt 7 kap. 19 §.

9 c §²

Om en ansökan avser utmätning utan inskränkning, skall kronofogdemyndigheten i den utsträckning som påkallas av ansökans innehåll, gäldenärens förhållanden

Kronofogdemyndigheten skall i den utsträckning som påkallas av ansökans innehåll, gäldenärens förhållanden och övriga omständigheter utreda gäldenärens an-

¹ Senaste lydelse 1995:298.

² Senaste lydelse 1995:298.

och övriga omständigheter utreda gäldenärens anställnings- och inkomstförhållanden samt undersöka om gäldenären har utmättningsbar egendom (*fullständig tillgångsundersökning*).

ställnings- och inkomstförhållanden samt undersöka om gäldenären har utmättningsbar egendom.

9 f §³

Om kronofogdemyndigheten får kännedom om att gäldenären har utmättningsbar lös egendom, skall den utmätas även om ansökan om utmätning begränsats enligt 9 d §.

Särskilda föreskrifter om utmätning av fast egendom, registrerat skepp, registrerat luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg finns i 4 kap. 5 §.

Fordringar som avses i 1 § lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter skall alltid utmätas.

Särskilda föreskrifter om utmätning av fast egendom, registrerat skepp, registrerat luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg finns i 4 kap. 5 §.

9 g §⁴

Kronofogdemyndigheten skall i förekommande fall snarast efter genomförd utredning underrätta sökanden om att *utmätning av lön inte kan ske eller att gäldenären saknar tillgångar till full betalning av utmättningsfordringen.*

Kronofogdemyndigheten skall i förekommande fall snarast efter genomförd utredning underrätta parterna om att gäldenären saknar tillgångar till full betalning av utmättningsfordringen.

10 §⁵

Utmätning skall ske så snart som möjligt efter det att behövliga handlingar har kommit in till kronofogdemyndigheten.

Om sökanden medger uppskov med utmätningen och om uppskovet varar över två månader, är ansökan förfallen. Om sökanden medger uppskov fler än två gånger under en ettårig handläggningsperiod, är ansökan också förfallen. *Under uppskovstiden tillämpas 9 f andra stycket och 11 §§.*

Om sökanden medger uppskov med utmätningen och om uppskovet varar över två månader, är ansökan förfallen. Om sökanden medger uppskov fler än två gånger under en ettårig handläggningsperiod, är ansökan också förfallen. *Ett medgivande om uppskov som gjorts beroende av villkor är utan verkan.*

³ Senaste lydelse 1995:298.

⁴ Senaste lydelse 1995:298.

⁵ Senaste lydelse 1995:298.

13 a §⁶

Under den tid då varken utredning eller verkställighetsåtgärder pågår, skall kronofogdemyndigheten bevaka målet. *Under bevakningstiden tillämpas 9 f och 11 §§.*

Under den tid då varken utredning eller verkställighetsåtgärder pågår, skall kronofogdemyndigheten bevaka målet.

33 §⁷

Om det genom rättegång eller på annat sätt blir utrett att utmätt egendom tillhörde tredje man, skall utmätningen hävas, såvida ej tredje mannen efter föreläggande har förlorat sin rätt mot sökanden. Har egendomen sålts, gäller hävandet av utmätningen endast rätten till influtna medel.

Utmätningen skall också hävas, om försäljning av egendomen eller indrivning av utmätt fordran inte kan antas ge ett överskott som gör åtgärden försvarlig eller om fordringsanspråket kan antas bli tillgodosett genom utmätning av lön under *handläggningsperioden*.

Utmätningen skall också hävas, om försäljning av egendomen eller indrivning av utmätt fordran inte kan antas ge ett överskott som gör åtgärden försvarlig eller om fordringsanspråket kan antas bli tillgodosett genom utmätning av lön under *en ettårig handläggningsperiod*.

7 kap.5 §⁸

Den del av lönen som inte får tas i anspråk genom utmätning (förbehållsbeloppet) bestäms med ledning av belopp multiplicerade med ett tal som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i oktober månad närmast föregående år och prisläget i oktober 1993 (normalbelopp). Beloppen är 43 800 kronor för ensamstående, 72 360 kronor för sammanlevande makar och därmed jämställda, 23 240 kronor för varje barn till och med det kalenderår då barnet fyller sex år och 26 750 kronor för tid därefter.

Normalbeloppen skall anses innefatta *alla vanliga levnadskostnader utom bostadskostnad, som beräknas särskilt och läggs till normalbeloppen*.

Normalbeloppen fastställs för varje år av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Normalbeloppen skall anses innefatta kostnader *för livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning, gas och hushållsel, försäkringsavgifter, telefon och TV-avgift, fackföreningsavgifter och andra medlemsavgifter samt mindre avgifter för tillfälliga behov*.

Kostnad för boende, om boendekostnaden inte är uppenbart oskäligen, och nödvändiga kostnader för resor till och från arbetsplats,

⁶ Senaste lydelse 1995:298.

⁷ Senaste lydelse 1995:298.

⁸ Senaste lydelse 1995:298.

barntillsyn, läkarvård, akut tandvård samt glasögon beräknas särskilt och läggs till normalbeloppen.

Om behovet av det som ingår i normalbeloppet är täckt på annat sätt än genom inkomsten eller om det annars finns särskilda skäl, får normalbeloppet nedsättas till skäligt belopp.

Om gäldenären är bosatt i utlandet får avvikelse göras i normalbeloppet med beaktande av kostnadsläget i vistelseslandet.

Normalbeloppen fastställs för varje år av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

5 a §

Kronofogdemyndigheten får, om synnerliga skäl föreligger, göra tillägg till normalbeloppet utöver de kostnader som följer av 5 § tredje stycket.

5 b §

Har med gäldenären sammanlevande make eller sambo inkomst, skall förbehållsbeloppet för gäldenären beräknas med beaktande av den andra partens inkomst.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriver hur beräkningen skall göras.

Efter remiss har yttranden över rapporten avgetts av Hovrätten för Nedre Norrland, Stockholms tingsrätt, Eskilstuna tingsrätt, Socialstyrelsen, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Riksförsäkringsverket (numera Försäkringskassan), Konsumentverket, Domstolsverket, Ekonomistyrningsverket, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Sveriges advokatsamfund, Tjänstemännens Centralorganisation, Jusek, Föreningen Sveriges Kronofogdar, Svenska Arbetsgivareföreningen, Finansbolagens förening, Svenska Inkassoföreningen, Sveriges Inkassoorganisation och Arbetslöshetskassornas Samorganisation.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***17 kap.****3 §¹**

Sökanden ansvarar ej för förrättningskostnaderna för utmätning enligt 7 kap. 17 § eller 15 kap. 19 § jämfört med 7 kap. 17 § eller för handräckning enligt 8 kap. 18 §.

Förvärvaren av exekutivt såld fastighet är befriad från kostnadsansvar endast för sådan handräckning enligt 8 kap. 18 § som sker för att han skall komma i besittning av förre ägarens bostad på fastigheten.

Vid avhysning ansvarar sökanden ej för kostnad för förvaring av svarandens egendom eller för annan åtgärd som väsentligen avser att skydda svaranden mot förlust. Detsamma gäller kostnad för försäljning enligt 16 kap. 7 §.

1. Denna lag träder i kraft den [...]

[...]

6. Begränsningen av förvärvarens kostnadsansvar i 17 kap. 3 § andra stycket UB tillämpas när den exekutiva försäljningen skett efter ikraftträdandet.

¹ Sedan förslaget lämnades har paragrafen ändrats genom 1992:636 och 1995:298.

Efter remiss har yttranden över Riksskatteverkets rapport 1991:1 Översyn av utskökningsbalken avgetts av Justitiekanslern, Domstolsverket, Datainspektionen, Socialstyrelsen, Konsumentverket, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Rikspolisstyrelsen, Svea hovrätt, Hovrätten för Övre Norrland, Stockholms tingsrätt, Riksdagens ombudsmän, Försvarets civilförvaltning, Kammarrätten i Göteborg, Hyresnämnden i Malmö, Kronofogdemyndigheten i Stockholms län, Kronofogdemyndigheten i Uppsala län, Kronofogdemyndigheten i Södermanlands län, Kronofogdemyndigheten i Östergötlands län, Kronofogdemyndigheten i Jönköpings län, Kronofogdemyndigheten i Kronobergs län, Kronofogdemyndigheten i Kalmar län, Kronofogdemyndigheten i Blekinge län, Kronofogdemyndigheten i Kristianstads län, Kronofogdemyndigheten i Malmöhus län, Kronofogdemyndigheten i Hallands län, Kronofogdemyndigheten i Göteborgs och Bohus län, Kronofogdemyndigheten i Älvsborgs län, Kronofogdemyndigheten i Kopparbergs län, Kronofogdemyndigheten i Gävleborgs län, Kronofogdemyndigheten i Västernorrlands län, Kronofogdemyndigheten i Västerbottens län, Stockholms universitet, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Föreningsbankers Förbund, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenska Arbetsgivareföreningen, Sveriges Industriförbund, Svenska Bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges domareförbund, Föreningen, Föreningen Sveriges kronofogdar, Finansbolagens Förening, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SABO), Sveriges Fastighetsägareförbund, Hyresgästernas Riksförbund, HSB:s riksförbund, Sveriges Bostadsrättsföreningars Centralorganisation (SBC), Svenska Inkassoföreningen, och Advokatfirman Glimstedt.